

Vergaderjaar 2017–2018

34 775 IV

Vaststelling van de begrotingsstaten van Koninkrijksrelaties (IV) en het BES-fonds (H) voor het jaar 2018

H

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN BINNENLANDSE ZAKEN EN KONINKRIJKSRELATIES

Aan de Voorzitter van de Eerste Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 18 januari 2018

Graag informeer ik u over het werkbezoek dat ik van 7 t/m 14 januari 2018 bracht aan achtereenvolgens Bonaire, Curaçao en Aruba. Een kennismakingsreis, waarbij sociaaleconomische ontwikkeling, samenwerking en de ambities van het regeerakkoord aan de orde kwamen. Maar ook een bezoek dat in het teken stond van ontwikkelingen in de relatie met Koninkrijks-buurland Venezuela. De Minister van Buitenlandse Zaken zal u hierover nader informeren en daarbij ook ingaan op de gesprekken tussen het Koninkrijk en Venezuela op 12 januari in Oranjestad.

In mijn eigen contacten was de relatie met Venezuela een belangrijk onderwerp van gesprek. Vanwege de gevolgen voor de economie en de bevolking, de humanitaire aspecten die eraan verbonden zijn en de veiligheidssituatie die er door wordt beïnvloed. Op Bonaire speelt de problematiek van Bopec, het door het Venezolaanse PdVSA geëxploiteerde tankopslag bedrijf, dat na onderzoek van de Inspectie Leefomgeving en Transport met sluiting is bedreigd vanwege grote achterstanden bij noodzakelijk onderhoud. In Curaçao is de gang van zaken in Venezuela nauw verbonden met de toekomst van de raffinaderij. Ook hier laten de economische gevolgen zich voelen en leidt illegale immigratie tot humanitaire noodsituaties, druk op voorzieningen en criminaliteit. Aruba heeft eveneens te kampen met de gevolgen van illegale immigratie en twijfel over de vraag of het Amerikaans-Venezolaanse bedrijf Citgo in staat zal zijn een nieuwe economische pijler vorm te geven, door middel van het weer opstarten van de raffinaderij.

Goed bestuur, versterking van de integriteit, houdbare overheidsfinanciën en economische ontwikkeling zijn andere onderwerpen die tijdens mijn bezoek aan de drie (ei)landen indringend zijn besproken. In Bonaire, Curaçao en Aruba ben ik eens te meer doordrongen geraakt van de vitale rol die maatschappelijke organisaties spelen, als het cement van de lokale

samenleving. In talrijke gesprekken met vertegenwoordigers van bedrijven en het maatschappelijk middenveld zijn concrete initiatieven gepresenteerd, die bij kunnen dragen aan een betere toekomst. Kritiek viel te beluisteren op lokale overheden, die zich volgens veel gesprekspartners actiever zouden kunnen opstellen. Maar ook op het gebrek aan coördinatie van de inspanningen vanuit Europees Nederland. Vaak ontbreekt de focus in het beleid, worden Haagse oplossingen 1 op 1 vertaald naar de Caribische context en wordt te veel geredeneerd vanuit beleid en minder vanuit het effect «op de grond».

Bonaire

De bestuurlijke constellatie in Bonaire baart al langer zorgen. De snelle opeenvolging van bestuurscolleges en de gepolariseerde politieke situatie draagt niet bij aan stabiel bestuur, dat er in slaagt beschikbare budgetten om te zetten in betekenisvolle verbeteringen in het leven van burgers. Met de Gezaghebber, het Bestuurscollege en de leden van de Eilandsraad heb ik hier indringend over gesproken.

Concreet is met het Bestuurscollege afgesproken dat zo spoedig mogelijk een breed gedragen actieplan zal worden opgesteld, waaraan het kabinet waar mogelijk een bijdrage zal leveren. Ik ben voornemens voor de zomer Bonaire opnieuw te bezoeken, als de omstandigheden concretisering mogelijk maken. Met de directeur van de woonstichting FCB heb ik mogelijkheden verkend om de sociale woningbouw op Bonaire een forse extra impuls te geven door samenwerking met een Europees Nederlandse woningcorporatie.

Tijdens een bijeenkomst met vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties werden talrijke initiatieven toegelicht. Het gaat om activiteiten op een breed terrein: van agrarisch ondernemerschap en toerisme dat past bij het karakter van Bonaire, tot verbetering van de ouderenzorg. Inspirerend was een ontmoeting met deelnemers aan het Trainee Ontwikkelings Project (TOP). Door dit initiatief, waarvoor ook in uw Kamer grote belangstelling bestaat, ontstaat een netwerk van jonge ambtelijke professionals. En daarmee een nieuwe generatie ambtenaren en bestuurders die de toekomst van Bonaire vorm kan geven.

Curaçao

Het land Curaçao kampt met economische tegenslag, waardoor ook de overheidsfinanciën weer onder druk zijn komen te staan. De meest betrokken bewindslieden gaven aan deze uitdagingen het hoofd te zullen bieden, rekening houdend met de afspraken die hierover zijn gemaakt. Het College financieel toezicht zal de resultaten hiervan monitoren.

Tijdens een bijeenkomst met het voltallige kabinet Rhuggenaath werd een schets gegeven van het voorgenomen beleid gericht op versterking van de economische structuur, integriteit, sociale samenhang en armoedebestrijding. Modernisering van de raffinaderij, de bouw van een LNG-faciliteit, versterking van het maritiem cluster, investeringen in hotels en innovatie van de financiële sector moeten de economische basis bieden voor het aanpakken van wijken, investeringen in onderwijs dat beter aansluit bij de vraag en het terugdringen van de (jeugd)werkloosheid.

Op verzoek en waar mogelijk heb ik ondersteuning aangeboden bij het aanboren van benodigde expertise, het leggen van verbindingen met interessante samenwerkingspartners en initiatieven voor praktische samenwerking. Een bezoek aan Damen Shipyard en het havenbedrijf van Curaçao gaven een goed beeld van een aantal actuele positieve ontwikke-

lingen. Met diverse actoren op het terrein van veiligheid en rechtshandhaving sprak ik over de uitdagingen en successen op dit terrein.

Aruba

Na lange tijd is er in Aruba weer sprake van een coalitiekabinet. Het nieuw aangetreden kabinet Wever-Croes is geconfronteerd met de nodige uitdagingen op het terrein van de overheidsfinanciën. De Minister-President en de Minister van Financiën willen op korte termijn een plan van aanpak opstellen, dat zijn weerslag moet krijgen in de begroting voor 2018 en de jaren daarna. De Minister van Justitie vroeg om ondersteuning bij het versterken van de wetgevingscapaciteit, nodig om sterk verouderde essentiële wetgeving bij de tijd te brengen. Dit sluit aan bij het programma versterking wetgeving, waar het Ministerie van BZK het initiatief toe genomen heeft. Concrete verzoeken zal ik graag met een positieve blik bekijken.

Ook heb ik gesproken met de voorzitter van de Staten over het huidige politieke klimaat en tijdens een gezamenlijke bijeenkomst met de fractievoorzitters is de polarisatie in de politiek aan de orde gekomen. Uitgangspunt lijkt constructieve samenwerking tussen de partijen om Aruba vooruit te helpen. Het woord constructief stond ook centraal tijdens een gesprek met een afvaardiging van de enige oppositiepartij: de AVP. Nadat de AVP de afgelopen acht jaar de regering heeft gevormd, is de overdracht naar een nieuw Kabinet niet vlekkeloos verlopen. Zo heb ik van Minister-President Wever-Croes vernomen dat documenten niet beschikbaar waren en dat in sommige gevallen zelfs delen van het interieur mee zijn genomen. In het kader van continuïteit en goed bestuur is een professionele overdracht van belang en dit mag in de toekomst niet meer gebeuren.

Het stemt positief om te zien hoe maatschappelijke organisaties zich inzetten voor de bevolking van Aruba. Tijdens een bijeenkomst met vertegenwoordigers uit het sociale landschap is gesproken over de situatie van kinderen en jongeren op het eiland, mede naar aanleiding van het trieste overlijden van twee broertjes eind november 2017. Ik heb het project Cas Speransa Nobo bezocht waar jongeren – met een drugsverslaving, ex-gedetineerden, slachtoffers van misbruik – worden opgevangen en geholpen bij een terugkeer in de maatschappij.

Tijdens een rondrit over het eiland in aanwezigheid van Gouverneur Boekhoudt heb ik ook de raffinaderij van Citgo bezocht en heb ik mij laten informeren over hun plannen. Het hoeft geen betoog dat de uitdagingen rond de herstart van de raffinaderij groot zijn. Tot slot heb ik een aantal monumenten mogen bewonderen, die ook een waardevolle toevoeging kunnen zijn voor het toeristisch aanbod van Aruba.

De twee kennismakingsreizen, aan de Bovenwindse Eilanden waarover ik u eerder bij brief informeerde (kenmerk: 34775-IV-26), en recent aan de Benedenwindse Eilanden, hebben beleid en uitvoering in de praktijk een gezicht gegeven. De ambities uit het regeerakkoord, gevoegd bij de bestaande inspanningen, bieden een prima basis voor verdieping van de Koninkrijksamenwerking en verbetering van het lot van mensen. In Caribisch Nederland, door te focussen op resultaat en goed bestuur – de sleutel tot heel veel verbeteringen – lonend te maken. In de relatie met de landen door praktisch samen te werken en elkaar en de afspraken die we hebben gemaakt serieus te nemen.

Zo kunnen we samen werk maken van het Koninkrijk, waarin de geschiedenis ons verbonden heeft. Tijdens mijn bezoeken is herhaaldelijk het

voorbeeld aangehaald dat tot inspiratie kan dienen. De krachtenbundeling na de orkanen Irma en Maria op de Bovenwindse eilanden: «iedereen doet dan mee, op die momenten bewijst het Koninkrijk zijn kracht – dat moeten we vaker doen».

De Staatssecretaris van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties,
R.W. Knops